

УДК 339.168.8:338.45(477)

doi: 10.12958/1817-3772-2019-1(55)-57-68

В. І. Ляшенко,*доктор економічних наук,*
ORCID 0000-0001-6302-0605,**А. Ю. Ляшенко,***аспірант,**Інститут економіки промисловості, м. Київ***ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД НАДАННЯ МИТНИХ ПІЛЬГ ПІДПРИЄМСТВАМ-УЧАСНИКАМ ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКІВ: ВИСНОВКИ ДЛЯ УКРАЇНИ**

Актуальність розвитку та просування ідеї індустріальних парків в Україні зумовлена необхідністю пришвидшення загального економічного, а також регіонального розвитку, загальносвітовими тенденціями регіоналізації, тобто поступовим набуттям регіоном первинного значення в процесах інноваційного та промислового розвитку. Індустріальні парки можуть стати «точками зростання», підтягуючи до себе не тільки фінансові, але й трудові ресурси і знання, допомагаючи подолати таким чином негативні тенденції, що склались останніми роками на ринку праці.

Метою статті є дослідження досвіду діяльності індустріальних парків в країнах, що розвиваються; порівняння спеціального пільгового режиму оподаткування в індустріальних парках різних країн; а також надання характеристики спеціального режиму оподаткування в митній сфері в ІІІ, передбаченого діючим законодавством України.

Економічні зони: промислові парки, спеціальні економічні зони (СЕЗ), еко-індустріальні парки, технологічні парки та інноваційні райони (класифікація UNIDO), просувалися в якості фундаменту стратегій економічного розвитку в країнах всього світу. Підходи до створення економічних зон відрізняються в кожній країні, але сильно залежать від загального рівня розвитку. У той час, як менш розвинені країни прагнуть за допомогою СЕЗ залучити якомога більше іноземних інвестицій, більш розвинені економіки використовують даний інструмент для залучення інновацій та технологічної модернізації виробництва, причому незалежно від країни походження відповідних інвестицій.

Під індустріальним парком (ІІІ) слід розуміти територію, спеціально виділену для використання групою промислових підприємств. Парк являє собою «ділянку землі, розроблену і розділену на частини відповідно до комплексного плану, забезпечену дорогами, транспортом і комунальними послугами з або без забудованих (заздалегідь) заводів, іноді з загальними промисловими об'єктами» [1, с. 12].

«Індустріальні парки є найпростішою формою планових утворень, метою якої є місцевий економічний розвиток. Для країн, що розвиваються,

трьома основними цілями створення індустріальних парків є: 1) сприяння економічному зростанню та зайнятості на національному, регіональному та місцевому рівнях; 2) залучення прямих іноземних інвестицій (ІІІ); 3) стимулювання промислової динаміки» [1, с. 22].

Згідно дослідження UNIDO стимули індустріальних парків включають, але не обмежуються: (1) коротко- та довгострокове кредитування за пільговими ставками; (2) зменшення або скасування мит та податків; (3) збудовані заводи, пільгова орендна плата; (4) знижена вартість землі/оренди; (5) пільгові тарифи на воду та електрику; (6) преференційні тарифи на телекомунікаційні послуги; (7) спрощення регуляторних процедур/«єдине вікно» з адміністративних питань; (8) колективне використання виробничих потужностей та послуг; (9) створення житлової інфраструктури для працівників, їх розселення /створення індустріальних містечок [1, с. 23].

Успішність діяльності індустріальних парків в Україні здебільшого залежить від того, чи вдасться сьогодні створити привабливі умови для інвесторів та таким чином виграти в конкурентній боротьбі за інвестиції у інших країн, що розвиваються. Метою держави також є створення таких стимулюючих умов розвитку, які б надавали дієві переваги вітчизняним промисловим підприємствам та експортерам.

«Визначення індустріального парку як території дозволяє вживати вираз «правовий режим індустріального парку» та вказує на те, що такий режим є територіально обмеженим спеціальним режимом господарської / інвестиційної діяльності» [2, с. 138]. Спеціальний режим господарської діяльності передбачає надання учасникам ІІІ певних фіскальних пільг, регуляторних спрощень, а також прямої фінансової допомоги при заснуванні ІІІ та здійсненні промислової діяльності. Це досягається шляхом розробленням та впровадження системи пільг та обмежень, які б відповідали одночасно інтересам держави і промисловців. Особливої уваги в цьому дослідженні надано митним пільгам, які широко застосовуються в ІІІ країн, що розвиваються.

Ключовим аспектом спеціального правового (або пільгового) режиму індустріальних парків є полегшення регуляторного тягаря для учасників ін-

дустриальних парків. Зменшення регуляторного впливу може відбуватись у вигляді зниження кількості регуляторних бар'єрів для здійснення промислової діяльності в ІІ. Закон України «Про індустриальні парки» приділяє цьому небагато уваги [2].

Чинним законодавством передбачена пряма (фінансова) та непряма (фіскальна) підтримка господарської діяльності в межах індустриальних парків. Прямій державній підтримці присвячена ст.34 ЗУ «Про індустриальні парки» під назвою «Державна підтримка облаштування індустриальних парків». Відповідно до ч. 4 цієї статті, «з метою державної підтримки створення та функціонування індустриальних парків керуючим компаніям та ініціаторам створення – суб'єктам господарювання за рахунок коштів, передбачених законом про Державний бюджет України на відповідний рік, надаються безвідсоткові кредити (позики), цільове фінансування на безповоротній основі облаштування індустриальних парків» [3]. Але фактично, цей інструмент не працює через відсутність механізму його застосування.

Непряма підтримка індустриальних парків у вигляді митних пільг передбачена ч.6 ст.287 Митного Кодексу України. При ввезенні на митну територію України від оподаткування митом звільнюються:

«устаткування, обладнання та комплектуючі до них, матеріали, що не виробляються в Україні, які не є підакцизними товарами та ввозяться ініціаторами створення – суб'єктами господарювання, керуючими компаніями індустриальних парків для облаштування індустриальних парків;

устаткування, обладнання та комплектуючі до них, що не виробляються в Україні, та не є підак-

цизними товарами, які ввозяться учасниками індустриальних парків для здійснення господарської діяльності у межах індустриальних парків.

Переліки такого устаткування, обладнання та комплектуючих до них, матеріалів з визначенням їх кодів згідно з УКТ ЗЕД, порядок та обсяги ввезення таких товарів визначаються Кабінетом Міністрів України» [4].

Законопроекти стосовно внесення змін до Податкового та Митного кодексів України щодо розвитку вітчизняного виробництва шляхом стимулювання залучення інвестицій в реальний сектор економіки через індустриальні парки (2554а-д та 2555а-д від 25.04.2016 р.) передбачають кілька податкових преференцій (п. 2 списку пільг UNIDO: зменшення або скасування мит та податків), а саме: звільнення на 5 років від податку на прибуток та на наступні 5 років половинна ставка (9%) за умови реінвестування цих коштів у розвиток виробництва; звільнення від ввізного мита на обладнання та устаткування для облаштування та здійснення господарської діяльності в межах ІІ; розстрочка на 5 років імпортного ПДВ на обладнання та устаткування для облаштування та здійснення господарської діяльності в межах ІІ; можливість отримання фіскальних стимулів з податку на нерухоме майно, земельного податку та орендної плати за користування земельною ділянкою державної чи комунальної форми власності, на якій створено ІІ, за рішенням місцевої влади [5].

Розглянемо пільги індустриальним паркам, що діють в різних країнах світу (табл. 1).

Таблиця 1

Пільги індустриальним паркам в країнах, що розвиваються

Країна	Пільги для індустриальних парків
1	2
Україна	<ul style="list-style-type: none"> • Звільнення на 5 років від податку на прибуток та на наступні 5 років половинна ставка (9%) і лише за умови реінвестування цих коштів у розвиток виробництва; • звільнення від ввізного мита на обладнання та устаткування для облаштування та здійснення господарської діяльності в межах ІІ; • розстрочка на 5 років імпортного ПДВ на обладнання та устаткування для облаштування та здійснення господарської діяльності в межах ІІ; • можливість отримання фіскальних стимулів з податку на нерухоме майно, земельного податку та орендної плати за користування земельною ділянкою державної чи комунальної форми власності, на якій створено ІІ, за рішенням місцевої влади [3, 5]
Румунія	<p>Стимулювання розміщення виробництва в ІІ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • звільнення від плати за зміну призначення землі; • звільнення від сплати земельного збору; • звільнення від податків за видачу містобудівних сертифікатів та будівельних дозволів; • звільнення від сплати місцевих податків (податку на нерухомість) за рішенням місцевих органів влади. <p>З 1 жовтня 2013 р. реалізуються дві схеми державної допомоги:</p> <ul style="list-style-type: none"> • схема №1: забезпечує підтримку компаній, що здійснюють діяльність в індустриальному парку, шляхом звільнення від місцевих податків. Компанії можуть отримати до 200 тис. євро протягом трьох наступних фінансових років, максимальний бюджет схеми – 2,5 млн дол.; • схема №2: надання регіональної державної допомоги для підтримки впровадження початкових інвестицій в індустриальному парку шляхом звільнення від місцевих податків: компанії можуть отримати понад 50% витрат за проектом, максимальний бюджет схеми – 4,65 млн дол. США [6; 8]

Продовження табл. 1

1	2
Угорщина	Власники компаній, що працюють в ІІ, можуть отримати підтримку, звернувшись до спеціальних фондів, визначених в Оперативній програмі економічного розвитку та Оперативній програмі регіонального розвитку. Загальна сума коштів, виділених на ці цілі на період 2007-2013 рр. склала близько 1 млрд євро [6; 8]
Словаччина	Інструменти державної підтримки: <ul style="list-style-type: none"> • державна підтримка становить до 50% від вартості проекту; • податкові пільги та преференції для інвесторів надаються залежно від обсягу інвестицій; • компенсація витрат на створення робочих місць; • часткова компенсація капітальних витрат інвесторів [6]
Польща	Перелік пільг, наданих учасникам у Високотехнологічному індустріальному парку «Штарград Щецинський»: <ul style="list-style-type: none"> • звільнення від податку на нерухомість (земельні ділянки, будівлі, споруди або їх частини, що призначені для ведення господарської діяльності); • державна допомога для впровадження нових інвестицій (інвестиції на суму понад 100 тис. євро, завершення інвестиційного проекту протягом 48 місяців від подачі заяви); • державна допомога при купівлі компанії, яка знаходиться в стадії ліквідації та створення нових робочих місць (не менше 50 нових робочих місць в придбаній компанії протягом 12 місяців від дня подачі заявки); • державна допомога для створення нових робочих місць при реалізації нового інвестиційного проекту (не менше 50 нових робочих місць протягом 3 років). Виробники в індустріальних парках, розташованих в СЕЗах, можуть отримати пільги: <ul style="list-style-type: none"> • звільнення від сплати корпоративного податку або податку на доходи фізичних осіб; • часткове звільнення від податку на майно; • підтримка створення нових робочих місць – розмір залежить від проекту і може сягати 15 600 злотих (4 тис. дол. США) за одне робоче місце; • компенсація вартості навчальних програм, спрямованих на підвищення кваліфікації персоналу (до 70% вартості) [5, 6]
Туреччина	Підприємствам надаються такі пільги: <p><u>Фіскальні стимули першого рівня (доступні для всіх організованих індустріальних зон (ОІЗ)):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • звільнення від ПДВ при придбанні землі; • звільнення від сплати податку на об'єднання та/або поділ земельних ділянок; • звільнення від податку на нерухомість на наступні 5 років після завершення будівництва; • звільнення від муніципального податку на будівництво та експлуатацію промислового підприємства; • звільнення від муніципального податку на тверді відходи (якщо ОІЗ не користується відповідними муніципальними послугами); <p><u>Фіскальні стимули другого рівня для резидентів ОІЗ (залежно від соціально-економічного розвитку регіону):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • звільнення від сплати ПДВ для машин і устаткування (вітчизняних та імпортованих); • звільнення від ввізного мита на імпортне обладнання; • звільнення від сплати митних зборів на імпортні машини та обладнання; • зниження ставки корпоративного податку (до 2%) зі встановленою часткою капіталу, на яку вона поширюється (до 65%); • звільнення від сплати прибуткового податку (до 10 років) у відношенні до створених робочих місць; • покриття державою внесків на соціальне страхування строком до 12 років; • повернення ПДВ, понесеного за витратами на будівництво; <p><u>Фінансові стимули:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • покриття урядом відсоткової ставки по кредитам; • зниження вартості зв'язку та пільгові комунальні платежі; <p><u>Організаційні стимули:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • коротші терміни отримання ліцензій та дозволів на діяльність ОІЗ та підключення до комунікаційних мереж; • спільні закупівлі; • тренінги персоналу [7, с. 112-114]
Російська Федерація	Підприємствам надається особливий режим здійснення підприємницької діяльності: <ul style="list-style-type: none"> • може застосовуватися митна процедура вільної митної зони; • знижена ставка податку на прибуток для компаній в частині платежів до регіональних бюджетів суб'єктів РФ на визначений період; • нульова ставка транспортного податку;

1	2
	<ul style="list-style-type: none"> • витрати компаній НДДКР відносять до затрат; • зміни податкового законодавства, що погіршують умови для платників податків, за винятком актів, що стосуються оподаткування підакцизних товарів, не застосовуються щодо резидентів таких зон протягом терміну дії угоди про ведення техніко-впроваджувальної діяльності; • створення об'єктів інфраструктури за рахунок державної фінансової підтримки (суб'єктам РФ надаються субсидії з федерального бюджету) [6]
Білорусь	<p>Надається пряме державне фінансування та податкові преференції:</p> <ul style="list-style-type: none"> • звільнення від сплати корпоративного податку, податку на нерухомість та земельного податку на 10 років. На наступні 10 років застосовується половинна ставка цих податків; • знижена ставка податку на прибуток – 10 % при загальній ставці 18 %; • звільнення від сплати ПДВ при імпорті; • звільнення від сплати ввізного мита; • пільгова ставка з податку на доходи фізичних осіб (працівників); • пільги по соц. внескам; • звільнення від обов'язкового продажу валютної виручки та компенсаційних виплат за шкідливий вплив на довкілля [5]
Молдова	<p>Дія спеціального режиму економічної діяльності терміном не більше 25 років. Можливість отримання на конкурсній основі фінансування в рамках державних програм і проєктів зі сфери науки та інновацій, в тому числі для створення та/або розвитку інноваційної інфраструктури. Фіскальні стимули застосовувались до 2012 р., коли були скасовані:</p> <ul style="list-style-type: none"> • звільнення від сплати ПДВ; • звільнення від сплати мита на імпортовані товари та послуги; • звільнення від сплати прибуткового податку на три податкових періоди [6; 8]
Чехія	<ul style="list-style-type: none"> • Звільнення від сплати корпоративного податку терміном до 10 років та на 5 років звільнення від податку на майно; • державні гранти до 300 тис. крон (12 тис. дол. США) за створення нового робочого місця на території індустріального парку [5]
Македонія	<ul style="list-style-type: none"> • Звільнення від сплати корпоративного податку, ПДФО, ПДВ, податку на нерухомість та акцизів на 10 років; • звільнення від сплати мит на сировину та обладнання при імпорті на територію ІП [5; 8]
Азербайджан	<ul style="list-style-type: none"> • Звільнення фізичних і юридичних осіб, які є резидентами ІП від сплати корпоративного податку на прибуток і ПДФО терміном на 7 років; • звільнення частини доходів керуючої організації і оператора ІП, спрямовані на будівництво та утримання інфраструктури ІП, від податку на прибуток без часового обмеження; • звільнення керуючої організації, оператора і резидентів ІП від земельного і майнового податків; • звільнення від ПДВ при імпорті техніки, технологічного обладнання та установок, які ввозяться з метою будівництва інфраструктури і виробничих площ в ІП [9, с. 65]
В'єтнам	<p>Для проєктів, включених до Переліку галузей зі спеціальними інвестиційними стимулами, проєктів в районах із складними соціально-економічними умовами, в економічних зонах та в високотехнологічних зонах резидентним компаніям надаються такі пільги:</p> <ul style="list-style-type: none"> • знижена ставка податку на прибуток в розмірі 10% на перші 15 років і ставка в 28% в наступні роки; • звільнення від сплати податку на прибуток на термін 2-4 роки з дати отримання першого прибутку, а в наступні 3-9 років зниження ставки на 1/2; • звільнення від ПДВ експортної продукції; • товари та послуги, що поставляються місцевими компаніями на експортно-виробничі підприємства, для виробництва продукції з метою її подальшого експорту, розцінюються як експортні та звільняються від сплати ПДВ; • звільнення від сплати імпортних мит окремих товарів. <p>Для високотехнологічних проєктів і крупномасштабних проєктів, які отримали схвалення прем'єр-міністра країни, діють такі пільги:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ставка податку на прибуток корпорацій у 10% протягом всього терміну реалізації проєкту; • податкові канікули на 4 роки з дати отримання першої оголошеної прибутку і зниження ставки податку на прибуток на 50% протягом наступних 9 років. <p>При інвестуванні в проєкти промислового виробництва (за винятком включених до переліку галузей з особливими інвестиційними стимулами, і проєкти в депресивних регіонах):</p> <ul style="list-style-type: none"> • ставка податку на прибуток в 15% в перші 12 років з дати початку виробництва і в 28% в наступні роки;

1	2
	<ul style="list-style-type: none"> • податкові канікули на 3 роки з дати отримання першого оголошеного прибутку і в наступні 7 років знижена ставка податку на прибуток на 50%. <p>При інвестуванні в інші проекти в промислових парках і експортно-промислові зони (ЕПЗ) В'єтнаму діють такі податкові пільги:</p> <ul style="list-style-type: none"> • податок на прибуток в 20% в перші 10 років з дати початку виробництва; • податкові канікули терміном на 2 роки з дати отримання першого оголошеного прибутку і зниження ставки податку на прибуток на 50% в наступні 6 років. <p>Пільги щодо імпортного мита:</p> <ul style="list-style-type: none"> • відносно сировини і матеріалів, що не виробляються в країні і використовуються для цілей промислового виробництва в промислових парках і ЕПЗ, для промислового виробництва в економічних зонах діють податкові канікули терміном на 5 років; • щодо продукції, яка бере участь у формуванні активів інвестиційних проектів в промислових парках, ЕПЗ і економічних зонах, надаються податкові канікули на весь період реалізації проекту. <p>Податкові пільги, що охоплюють ПДВ і акцизні збори:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ставка ПДВ дорівнює 0% по відношенню до товарів, що імпортуються в ЕПЗ, і/або імпорту експортно-орієнтованими підприємствами; • звільнення від сплати ПДВ засобів громадського транспорту, в тому числі автобусів, трамваїв, які ввозяться в промислові парки і ЕПЗ; • ставка ПДВ в 0% по відношенню до товарів, що імпортуються в безмитні зони, що входять до складу економічних зон В'єтнаму, і вироблені усередині країни або на території спеціальної митної зони; • звільнення від сплати ПДВ і акцизного збору товарів, вироблених в безмитній зоні, або імпортованих в безмитну зону, що включена до економічної зони. <p>Інші стимули інвесторам в залежності від специфіки проекту:</p> <ul style="list-style-type: none"> – на розвиток інфраструктури: <ul style="list-style-type: none"> • компенсація витрат на будівництво інфраструктурних об'єктів в депресивних районах; • надання технічної інфраструктури; • компенсація мешканцям сільських районів, які були виселені зі своїх земель, що використовуються під економічні зони; • надання в оренду зайнятим особам житлових будинків з правом користування землею на території зон; • однакові ставки орендної плати для іноземних і національних підприємців; – на будівництво житлових будинків: <ul style="list-style-type: none"> • звільнення від сплати орендної плати за землю осіб, зайнятих в промислових парках; • знижені прибуткові податки, знижені ставки імпортних мит і ін., зазначені в переліку галузей спеціальних інвестиційних стимулів; • пільгове кредитування; <ul style="list-style-type: none"> – на будівництво виробничих підприємств: <ul style="list-style-type: none"> • звільнення від сплати за оренду землі; • пільги з податку на прибуток корпорацій, експортного податку щодо галузей, включених до Переліку галузей з особливими інвестиційними стимулами; <ul style="list-style-type: none"> • пільгове кредитування; • виділення коштів з державного бюджету на будівництво заводу в економічній зоні, на спорудження систем водопостачання заводу в депресивних галузях [10]
Грузія	<ul style="list-style-type: none"> • Звільнення від податку на прибуток, отриманий в промисловій зоні; • звільнення від ПДВ при імпорті; • нерухоме майно та власність на території промислової зони не обкладається податком на майно; • імпорт товарів не обкладається митом; • ввезення вироблених у промисловій зоні промислових товарів на територію країни не обкладається митом. <p>До пільг також можна віднести спрощення процедур, пов'язаних із будівництвом на території промислової зони, а також скасування ліцензування багатьох видів економічної діяльності.</p> <p>Слід зауважити, що ввезення грузинських товарів на територію промислової зони буде розглядатися як експортна операція [8, с. 32]</p>

Серед розглянутих країн найбільша кількість пільг надається ІІ в Туреччині та В'єтнамі. Слід відзначити, що для цих двох країн також характерна

значна диференціація пільгових умов в залежності від соціально-економічного становища регіону розташування ІІ (див. дані табл. 1). У Туреччині в

2012 р. відбулось поділення регіонів на 6 груп за рівнем соціально-економічного розвитку від розвинутих до відсталих. Залежно від групи регіону (I–VI) на кожній території діє система пільг [7]. Слід відзначити, що система фіскальних стимулів у Туреччині еволюціонувала від однорівневої (однакової для всіх суб'єктів господарювання) ОІЗ до дворівневої диференційованої, яка базується на поєднанні однакових для всіх суб'єктів господарювання ОІЗ преференцій із додатковими, чисельність та інтенсивність яких залежить від провінції та регіону (I–VI) розташування ОІЗ та обраної схеми стимулювання капіталовкладень [7]. Еволюція системи стимулів відбувалась в залежності від виявлених про-

блем, визначених потреб та цілей [7, с. 112]. Також в Туреччині існують 4 схеми стимулювання інвестицій залежно від обсягу капіталовкладень та/або сектора (галузі) [7, с. 114].

У В'єтнамі також діє поєднання галузевого принципу надання спеціального режиму оподаткування (відокремлюють галузі «зі спеціальними інвестиційними стимулами») та територіального (для «районів із складними соціально-економічними умовами», «економічних зон», «високотехнологічних зон»).

В табл. 2 наведено перелік діючих пільг (за групами пільг) для учасників ІІІ деяких країн, що розвиваються, у тому числі в Україні.

Таблиця 2

Перелік пільг учасникам індустріальних парків в деяких країнах, що розвиваються

Спеціальний режим (Пільга)	Країна
Оподаткування землі та нерухомості	Румунія, Туреччина, Польща, Білорусь, Македонія, В'єтнам, Азербайджан, Україна (за рішенням місцевої влади), Грузія
Корпоративний податок на прибуток (або ПДФЛ)	Білорусь, Росія, Польща, Туреччина, Чехія, Македонія, В'єтнам, Україна, Азербайджан, Грузія
Державна підтримка (початкові інвестиції/ компенсація капітальних витрат інвесторів)	Румунія, Угорщина, Словаччина, Польща, Молдова
Державна фінансова допомога при створенні робочих місць	Польща, Словаччина, Чехія
Митні (ПДВ та/або мито при імпорті)	Росія, Білорусь, Туреччина (обладнання), Македонія (сировина, обладнання), В'єтнам, Азербайджан, Україна, Грузія
Акциз	Македонія, В'єтнам
Розвиток інфраструктури за державний кошт (або надання субсидій/компенсацій)	Росія, Молдова, В'єтнам, Азербайджан
Компенсація вартості підвищення кваліфікації персоналу, тренінги персоналу	Польща, Туреччина
Внески на соціальне страхування	Туреччина, Білорусь
Комунальні платежі	Туреччина
Компенсація переселеним з територій ІІІ, надання житла в оренду працівникам ІІІ	В'єтнам
Транспортний податок	Росія
Виплати за шкідливий вплив на довкілля	Білорусь
Пільгове кредитування	В'єтнам, Україна, Туреччина

Складено авторами за даними [6-10; 16-20].

Найпоширенішими податковими інвестиційними стимулами, що застосовуються країнами для розвитку ІІІ, є: пільгові ставки з податку на прибуток (Нідерланди, Чехія, Туреччина, Китай); звільнення від ввізного мита на обладнання й устаткування (Туреччина, Нідерланди, Азербайджан, Республіка Білорусь, Узбекистан); звільнення від сплати податку на нерухомість (Польща, Нідерланди, Туреччина, Тайвань, Казахстан, Узбекистан, Азербайджан, Республіка Білорусь); звільнення від податку на землю (Туреччина, Тайвань, Китай); звільнення від податку на оренду землі або нерухомого майна (Литва, Туреччина); звільнення від сплати місцевих податків і зборів (Угорщина); застосування пільгових суттєво знижених тарифів на комунальні послуги (Туреччина, Угорщина); дер-

жавні гарантії від несприятливої зміни законодавства про податки і збори (діють у багатьох країнах та передбачають збереження умов діяльності в разі прийняття законів, які погіршують умови в частині митного, податкового та інших режимів) [11].

Як бачимо, митні стимули є одним з найбільш поширених видів пільг, вони застосовуються більшістю країн, що розвиваються.

Розглянемо окремо митні пільги, що застосовуються в ІІІ деяких країн, що розвиваються (табл. 3). Ці пільги було класифіковано таким чином: звільнення від ПДВ, звільнення від мита при імпорті, звільнення від акцизного збору, звільнення від митних зборів.

Серед країн, наведених в табл. 3, найбільша кількість митних пільг надається учасникам ІІІ в Ту-

Таблиця 3

Митні пільги, що надаються учасникам ІІ при імпорті в різних країнах світу

Країна	Звільнення від ПДВ		Нульова ставка імпортного мита		Звільнення від сплати акцизу	Звільнення від сплати митних зборів
		товарні/часові обмеження		товарні/часові обмеження		
Україна	✗	Устаткування, обладнання та комплектуючі до них (крім підакцизних товарів) – запропонована розстрочка на 5 років.	✓	1) Ст.287 Митного Кодексу (діюча редакція) устаткування, обладнання та комплектуючі до них, матеріали, що не виробляються в Україні, які не є підакцизними товарами (ст287); 2) ст.287 ч.6 (запропонована редакція) устаткування, обладнання та комплектуючі до них (крім підакцизних товарів), якщо компанія відповідає критеріям 49.1 пункту 49 підрозділу 10 розділу XX Податкового кодексу України та та якщо таке устаткування, обладнання та комплектуючі до них (крім підакцизних товарів) будуть використані ними для здійснення господарської діяльності у сфері переробної промисловості, а також науково-дослідної діяльності, діяльності у сфері інформації і телекомунікацій	✗	✗
Туреччина	✓	Машини, устаткування	✓	Імпортне обладнання	✗	✓ Імпортні машини, обладнання
Грузія	✓		✓	Ввезення грузинських товарів на територію промислової зони розглядається як експортна операція	✗	✗
Білорусь	✓		✓		✗	✗
Росія	✓		✓	Діє режим ОЕЗ	✗	✗
Молдова (до 2012 р)	✓		✓		✗	✗
Азербайджан	✓	Техніка, технологічне обладнання та установки, які ввозяться з метою будівництва інфраструктури і виробничих площ в ІІ	✗		✗	✗
Македонія	✓	10 років з початку діяльності	✓	Сировина, обладнання	✓ 10 років	✗
В'єтнам	✓	Засоби громадського транспорту, в т.ч. автобусів, трамваїв, які ввозяться в ІІ і ЕПЗ, а також сировина, напівфабрикати, що використовуються при виробництві продукції на експорт	✓	1) Сировина, матеріали, що не виробляються в країні -податкові канікули 5 років; 2) формування активів ІІ – без часових обмежень	✓ Для безмитних зон, що включені до переліку економічних зон	✗

✓ – стимул (пільга у вигляді скасування податку); ✗ – обмеження (стягнення податку).

реччині та В'єтнамі. В деяких країнах застосовуються часові та товарні обмеження до стягнення ПДВ та мита, що також відображено в табл. 3.

Розглянемо діючі митні пільги в українських ПП. Найбільш вагомими пільгами в індустріальних парках у митній сфері в Україні, згідно діючого законодавства, стосуються **звільнення від імпортного мита** деяких товарів (ст.287 ч. 6 Митного Кодексу України) (див. вище).

Законопроект «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо розвитку вітчизняного виробництва шляхом стимулювання залучення інвестицій у реальний сектор економіки через індустріальні парки» (№2555а-д від 25 квітня 2016 р.) встановлено такі обмеження до користувачів пільг щодо імпортного мита (зміни до ст. 287 ч. 6 Митного Кодексу України):

«6. При ввезенні на митну територію України від оподаткування митом звільнюються устаткування, обладнання та комплектуючі до них (крім підкацизних товарів), що ввозяться керуючими компаніями індустріальних парків, включених до Реєстру індустріальних парків, для облаштування індустріальних парків та/або для подальшого здійснення учасниками таких індустріальних парків, які відповідають критеріям, встановленим підпунктом 49.1 пункту 49 підрозділу 10 розділу XX Податкового кодексу України, господарської діяльності в їх межах; учасниками індустріальних парків, якщо такі учасники індустріальних парків відповідають критеріям, встановленим підпунктом 49.1 пункту 49 підрозділу 10 розділу XX Податкового кодексу України, та якщо таке устаткування, обладнання та комплектуючі до них (крім підкацизних товарів) будуть використані ними для здійснення господарської діяльності у сфері переробної промисловості, а також науково-дослідної діяльності, діяльності у сфері інформації і телекомунікацій» [12].

Перелік критеріїв для компаній-учасників ПП, передбачених 49.1 пунктом 49 підрозділу 10 розділу XX Податкового кодексу України, які можуть бути звільнені від мита (Законопроект «Про внесення змін до розділу XX “Перехідні положення” Податкового кодексу України щодо розвитку вітчизняного виробництва шляхом стимулювання залучення інвестицій в реальний сектор економіки через індустріальні парки» № №2554а-д 25 квітня 2016 р.):

«49. Особливості оподаткування учасників індустріальних парків, ініціаторів створення індустріальних парків, керуючих компаній індустріальних парків.

49.1. Особливості оподаткування, передбачені цим пунктом, мають право застосовувати суб'єкти господарювання-учасники індустріальних парків, ініціатори створення індустріальних парків та керуючі компанії індустріальних парків, які здійснюють господарську діяльність у межах індустріальних парків, включених до Реєстру індустріальних

парків у порядку, встановленому Законом України «Про індустріальні парки».

49.1.1. Учасником індустріального парку для цілей цього Кодексу визнається юридична особа, яка відповідно до Закону України «Про індустріальні парки» набула статус учасника індустріального парку, включеного до Реєстру індустріальних парків, та відповідає одночасно таким критеріям:

а) сума доходів від здійснення господарської діяльності у сфері переробної промисловості, а також науково-дослідної діяльності, діяльності у сфері інформації і телекомунікацій (розділ 10, клас 11.07 розділу 11, розділи 13-17, 19-33, 58-63 та розділ 72 КВЕД 009:2010) в межах індустріального парку за останній річний звітний період становить не менш як 70 відсотків доходів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за такий період за даними фінансової звітності;

б) розмір нарахованої за кожний місяць звітного періоду середньої заробітної плати (доходу) штатних працівників, які перебувають з учасником індустріального парку у трудових відносинах та безпосередньо задіяні у здійсненні господарської діяльності у сфері переробної промисловості, а також науково-дослідної діяльності, діяльності у сфері інформації і телекомунікацій (розділ 10, клас 11.07 розділу 11, розділи 13-17, 19-33, 58-63 та розділ 72 КВЕД 009:2010) у межах індустріального парку, є не меншим, як три мінімальні заробітні плати, розмір якої встановлено законом на 1 січня звітнього (податкового) року;

в) середньооблікова кількість штатних працівників, які безпосередньо задіяні у здійсненні господарської діяльності у сфері переробної промисловості, а також науково-дослідної діяльності, діяльності у сфері інформації і телекомунікацій (розділ 10, клас 11.07 розділу 11, розділи 13-17, 19-33, 58-63 та розділ 72 КВЕД 009:2010) у межах індустріального парку, за кожний місяць попереднього календарного кварталу становить не менш як 30 працівників.

Для новостворених суб'єктів господарювання, державна реєстрація створення яких проведена в поточному податковому звітному році, та які набули статус учасника індустріального парку, включеного до Реєстру індустріальних парків, в поточному звітному кварталі цього ж року, чотири послідовних податкових звітних квартали, починаючи з кварталу, в якому такий суб'єкт господарської діяльності набув статус учасника індустріального парку, застосовуються особливості оподаткування, визначені цим пунктом без врахування критеріїв, визначених підпунктом 49.1.1 цього пункту.

Центральний орган виконавчої влади, який реалізує державну податкову та митну політику, веде Реєстр учасників індустріальних парків. Порядок ведення такого Реєстру (в тому числі порядок включення та виключення учасників індустріальних парків з Реєстру), а також форми документів встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Центральний орган виконавчої влади, який реалізує державну податкову та митну політику, публікує дані з Реєстру учасників індустріальних парків на своєму офіційному веб-сайті в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Виключною підставою для застосування учасником індустріального парку, особливостей оподаткування, передбачених цим пунктом, є одночасна відповідність такого учасника (з урахуванням виключень, передбачених абзацом п'ятим підпункту 49.1.1 цього пункту) критеріям, визначених підпунктом 49.1.1 цього пункту (незалежно від наявності такого учасника в Реєстрі учасників індустріальних парків)» [13].

Таким чином, Законопроект №2555 а-д відміняє наступне обмеження до підприємств, яким надаються митна пільга у вигляді нульової ставки імпортного мита: «устаткування, обладнання та комплектуючі до них, **матеріали, що не виробляються в Україні**», натомість запроваджуються такі додаткові вимоги (обмеження) до імпортерів:

1) вимоги до підприємств щодо включення в Реєстр індустріальних парків. Встановлюються додаткові критерії: (1) мінімальна сума доходів від здійснення господарської діяльності у сфері переробної промисловості, а також науково-дослідної діяльності, діяльності у сфері інформації і телекомунікацій; (2) мінімальний розмір нарахованої за кожний місяць звітного періоду середньої заробітної плати (доходу) штатних працівників; (3) середньо-облікова кількість штатних працівників, які безпосередньо задіяні у здійсненні господарської діяльності у сфері переробної промисловості, а також науково-дослідної діяльності, діяльності у сфері інформації і телекомунікацій;

2) вимоги до подальшого використання устаткування («устаткування, обладнання та комплектуючі до них (крім підакцизних товарів) будуть використані ними для здійснення господарської діяльності у сфері переробної промисловості, а також науково-дослідної діяльності, діяльності у сфері інформації і телекомунікацій») [12].

У разі змінення відповідності учасника ІІІ встановленим критеріям або нецільового використання впродовж 5 років з моменту ввезення устаткування, обладнання та комплектуючих, ставка мита нараховується в повному обсязі: «такий учасник індустріального парку зобов'язаний сплатити суми нарахованого ввізного мита, що мали бути сплачені із зазначених товарів у момент ввезення таких товарів на митну територію України, а також сплатити пеню, нараховану на таку суму податку, виходячи із 120 відсотків облікової ставки Національного банку України, що діяла на день сплати податкового зобов'язання, за період з дня ввезення таких товарів до дня збільшення податкового зобов'язання» [12].

Таким чином, вимога щодо надання пільг імпортерам на ввезення обладнання такого, що не виробляється в Україні скасована, перелік обмежень

для підприємств, що можуть бути отримувачами такої пільги та цільового призначення обладнання суттєво доповнений.

Стягнення ПДВ. Україна є однією з небагатьох країн, в якій сплачується ПДВ на імпортні товари в ІІІ. В якості стимулу зі сплати ПДВ українським імпортерам пропонується розстрочка (до 5 років) на певних умовах, вказаних в 49.3.1 Законопроекту №2554а-д, при цьому: «залишок суми зобов'язань зі сплати податку на додану вартість підлягає забезпеченню виконання відповідно до розділу Х Митного кодексу України або банківською гарантією, виданою відповідно до законодавства України, або шляхом застави устаткування, обладнання та комплектуючих до них (крім підакцизних товарів), що ввозяться відповідно до цього пункту» [13].

Світова практика оподаткування в індустріальних парках свідчить про широке використання в якості стимулу повне звільнення від стягнення ПДВ при імпорті устаткування, обладнання та комплектуючих до них. Звільнення від ПДВ при імпорті машин та технологічного обладнання або сировини діє у Туреччині, Грузії, Білорусі, Азербайджані, Македонії, В'єтнамі.

Акциз та митні збори. В Україні при імпорті товарів в індустріальні парки, як і в більшості розглянутих країн акциз та митні збори підлягають сплаті. Однак у Туреччині, наприклад, при імпорті машин та обладнання в ОІЗ митні збори не сплачуються; у В'єтнамі товари, які ввозяться до безмитної зони, не включена до переліку економічних зон, не підлягає стягненню акцизний збір.

Отже, порівняння переліку митних пільг в індустріальних парках в Україні та в деяких країнах світу дозволяє зробити наступні висновки.

Як і в більшості країн, що розвиваються, нульова ставка ввізного мита на устаткування, обладнання та комплектуючі до них матеріали є дієвим стимулом розвитку та модернізації виробництва в ІІІ. В Україні попри наявність такої пільги діє додатковий перелік критеріїв-вимог до її отримувачів, який з одного боку має на меті обмеження кількості зловживань при імпорті обладнання, але з іншого – значно обмежує кількість промислових підприємств – потенційних користувачів такої пільги.

Розповсюдження нульової ставки мита на обладнання та комплектуючі з будь-якої країни походження передбачена законопроектом №2555 а-д (щодо країни-виробника), тобто виключення з вимог до товарів, що звільняються від мита, формулювання «що не виробляються в Україні» знижує позитивний вплив на вітчизняних виробників устаткування.

Звільнення від стягнення ПДВ в Україні не застосовується, на відміну від більшості країн, що розвиваються, наприклад, Туреччина, Грузія, Білорусь, Росія, Азербайджан, Македонія, В'єтнам. Натомість українським учасникам ІІІ надається роз-

строчка зі сплати ПДВ терміном до 5 років під банківську гарантію або під заставу імпортованого обладнання, устаткування, комплектуючих.

Митні збори сплачуються імпортерами в ІІ в Україні в повному обсязі, так само як акцизний збір.

Таким чином, режим оподаткування в митній сфері для учасників індустриальних парків України, зважаючи на сукупність стимулів та обмежень, та порівнюючи його із сукупністю подібних інструментів інших країн, можна охарактеризувати як нейтральний, або з мінімальною кількістю митних податкових стимулів. Відмічаємо недостатнє використання стимулюючих заходів в частині митного оподаткування та відсутність диференціації пільг залежно від галузі або рівня розвитку території розташування ІІ. Законодавство України в сфері діяльності ІІ розроблене в «традиційному стилі і спирається на засоби, що обмежують» [14, с. 54]. Таким чином, можна зробити висновок, що система регуляторного стимулювання в ІІ в Україні «відстає від потреб соціально-економічного та політичного розвитку, повільно набуває відповідної форми» [14, с. 54].

Україна, як і більшість країн, що розвиваються, має шанси до збільшення темпів промислового розвитку за допомогою такого інструменту поживлення економічної активності, як індустриальні парки. Але з метою ефективного використання такої форми стимулювання інвестицій, необхідно удосконалити набір фіскальних (у вигляді надання пільг) та нефіскальних стимулів в ІІ. Важливим є використання досвіду країн з успішною практикою діяльності ІІ (Туреччина, В'єтнам). Перспективним для України є використання досвіду Туреччини в сфері диференціації пільг залежно від соціально-економічного становлення регіону, що вимагає розроблення додаткової методики класифікації регіонів.

Метою подальших досліджень має стати вивчення закордонного досвіду та розроблення практичних рекомендацій зі стимулювання промислового розвитку в ІІ в Україні, розроблення класифікації регіонів за ступенем соціально-економічного розвитку та рекомендації стосовно системи пільг та обмежень, у тому числі в митній сфері, тобто спеціальних режимів в ІІ, які б враховували інтереси держави і бізнесу, а також створювали привабливі умови для інвестування. Показниками ефективності функціонування такого режиму може стати приплив інвестицій та пришвидшення темпів економічного зростання на відповідній території.

Література

1. **Economic zones in the ACEAN / UNIDO Country office in Viet Nam.** August, 2015. 111. p. URL: https://www.unido.org/sites/default/files/2015-08/UCO_Viet_Nam_Study_FINAL_0.pdf. 2. **Поєдинок В.В.** Правовий режим індустриальних парків в Україні. *Ученые*

записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия «Юридические науки». 2013. Т. 26 (65). №2-2. С.138-143. 3. **Про індустриальні парки:** Закон України № 5018-VI за станом: 21 червня 2012 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5018-17>. 4. **Митний Кодекс України №4495-VI** від 13.03.2012 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17/stru>. 5. **Галасюк В.В.** Індустриальні парки: міфи та реалії. URL: <https://www.segodnya.ua/opinion/galasukcolumn/ndustrialn-parki-mfi-ta-real-762486.html>. 6. **Індустриальні парки в Україні: що це таке і чи вдасться їх реанімувати.** URL: <https://mind.ua/publications/20186816-industrialni-parki-v-ukrayini-shcho-ce-take-i-chi-vdastsya-ix-reanimuvati>. 7. **Єгорова О.О., Манав Е.** Організовані індустриальні зони Туреччини: фіскальне стимулювання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету.* 2016. Вип. 6, ч. 1. С. 109-116. 8. **Індустриальні парки в Україні: проблеми становлення та перспективи розвитку:** монографія / І.Ю. Єгоров, О.М.Бойко, В.Ю. Грига; наук. ред. Єгоров І.Ю.; НАН України, ДУ «Інститут економіки і прогнозування НАН України»; Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, науково-дослідний економічний інститут. Київ, 2015. 140 с. 9. **Europe and Central Asia regional conference on industrial parks as a tool to foster local industrial development: conference report** (17-18 April 2012, Baku, Azerbaijan, UNIDO, 2012. 80 p. URL: https://www.unido.org/sites/default/files/2015-11/Europe_and_Central_AsiaIndustrial_Park_Compendum_1_0.pdf. 10. **Костюнина Г.М.** Свободные экономические зоны в практике Вьетнама. *Юго-Восточная Азия: актуальные проблемы развития.* 2018. Том 1, №2 (39). С.121-135. 11. **Сай-Боднар Л.** Індустриальні парки: нові можливості. *Вісник: офіційно про податки.* 2016. № 23 (881). URL: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/9929?issue=276>. 12. **Про внесення змін до Митного кодексу України щодо розвитку вітчизняного виробництва шляхом стимулювання залучення інвестицій в реальний сектор економіки через індустриальні парки:** Проект Закону України №2555а-д: за станом на 25 квітня 2016 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=58869. 13. **Про внесення змін до розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України щодо розвитку вітчизняного виробництва шляхом стимулювання залучення інвестицій в реальний сектор економіки через індустриальні парки:** Проект Закону України №2554а-д: за станом на 25 квітня 2016 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=58867. 14. **Ляшенко В.И.** Финансово-регуляторные режимы стимулирования экономического развития: введение в экономическую режимологию: моногр. / НАН Украины, Ин-т экономики пром-сти. Донецк, 2012. 370 с. 15. **Лекарь С.І.** Міжнародні та вітчизняні реалії функціонування індустриальних парків. *Економіка промисловості.* №1. 2017. С.80-94. 16. **Амоша А.И., Дубинина М.В., Кацура С.Н., Ляшенко В.И., Марченко В.Н.** Регионы Украины: оценка конкурентоспособности. *Экономист.* 2005. №12. С. 62-74. 17. **Ляшенко В.И., Павлов К.В.** Нанозкономика, наноиндустрия, нанотехнологии: проблемы и перспективы развития и управления в славянских странах СНГ: монография.

АПАТИТИ: КНЦ РАН, 2007. 263 с. 18. **Ляшенко В.І., Котов Є.В.** Україна XXI: неоіндустріальна держава або «крах проекту»: монографія. Київ: ІЕП НАН України, 2015. 196 с. 19. **Lyashenko, V., Osadcha, N., Galyasovskaya, O., & Knyshek, O.** (2017). Marketing prospects of small developed African countries assessment for traditional Ukrainian exports. *Economic Annals-XXI*, 166 (7-8), 20-25, <http://soskin.info/userfiles/file/Economic-Annals-pdf/DOI/ea-V166-04.pdf>. 20. **Ражак, К., Kamińska, B., & Kvilinskyi, O.** (2016). Modern trends of financial sector development under the virtual regionalization conditions. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*, 2(21), 204-217, <http://fkd.org.ua/article/view/91052/92128>.

References

1. Economic zones in the ACEAN / UNIDO Country office in Viet Nam. August, 2015. 111 p. *unido.org*. Retrieved from https://www.unido.org/sites/default/files/2015-08/UCO_Viet_Nam_Study_FINAL_0.pdf.
2. Poiedynok V.V. (2003). Pravovyi rezhym industrialnykh parkiv v Ukraini [Legal regime of industrial parks in Ukraine]. *Uchenyye zapiski Tavricheskogo natsional'nogo universiteta im. V.I. Vernadskogo. Seriya «Yuridicheskiye nauki» – Scientific notes of the Tauride National University. IN AND. Vernadsky. Series "Juridical Sciences"*, Vol. 26 (65), №2-2, pp. 138-143 [in Ukrainian].
3. Pro industrialni parky: Zakon Ukrainy № 5018-VI za stanom: 21 chervnia 2012 roku [About industrial parks: Law of Ukraine № 5018-VI as of: June 21, 2012]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5018-17> [in Ukrainian].
4. Mytnyi Kodeks Ukrainy №4495-VI vid 13.03.2012 r. [Customs Code of Ukraine № 4495-VI dated March 13, 2012]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17/stru> [in Ukrainian].
5. Halasiuk V.V. Industrialni parky: mify ta realii [Industrial parks: myths and realities]. (n.d.). *segodnya.ua*. Retrieved from <https://www.segodnya.ua/opinion/galasucolumn/ndustrialn-parki-mfi-ta-real-762486.html> [in Ukrainian].
6. Industrialni parky v Ukraini: shcho tse take i chy vdastsia yikh reanimuvaty [Industrial parks in Ukraine: what is it and whether they can be resuscitated]. (n.d.). *mind.ua*. Retrieved from <https://mind.ua/publications/20186816-industrialni-parki-v-ukrayini-shcho-ce-take-i-chi-vdastsya-yih-reanimuvati> [in Ukrainian].
7. Yehorova O.O., Manav E. (2016). Orhanizovani industrialny zony Turechchyny: fiskalne stymuliuвання [Organized industrial zones of Turkey: fiscal stimulation]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu – Scientific herald of Uzhhorod National University*, Issue 6, part 1, p. 109-116 [in Ukrainian].
8. Yehorov I.Yu., Boiko O.M., Hryha V.Yu. (2015). *Industrialni parky v Ukraini: problemy stanovlennia ta perspektivy rozvytku [Industrial parks in Ukraine: problems of formation and prospects of development]*. Kyiv, N.p. [in Ukrainian].
9. Europe and Central Asia regional conference on industrial parks as a tool to foster local industrial development: conference report (17-18 April 2012, Baku, Azerbaijan, UNIDO). Retrieved from https://www.unido.org/sites/default/files/2015-11/Europe_and_Central_AsiaIndustrial_Park_Compodium_1_0.pdf.
10. Kostyunina G.M. (2018). Svobodnyye ekonomicheskyye zony v praktike V'yetnama [Free economic zones in the practice of Vietnam]. *Yugo-Vostochnaya Aziya: aktual'nyye problemy razvitiya – Southeast Asia: Actual Problems of Development*, Vol. 1, №2 (39), p.121-135 [in Russian].
11. Sai-Bodnar L. (2016). Industrialni parky: novi mozhlyvosti [Industrial parks: new opportunities]. *Visnyk: ofitsiino pro podatky – Bulletin: Officially about taxes*, 23 (881). Retrieved from <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/9929?issue=276> [in Ukrainian].
12. Pro vnesennia zmin do Mytnoho kodeksu Ukrainy shchodo rozvytku vitchyznianoho vyrobnytstva shliakhom stymuliuвання zaluchennia investytsii v realnyi sektor ekonomiky cherez industrialni parky»: Proekt Zakonu Ukrainy №2555a-d: za stanom na 25 kvitnia 2016 r. [On Amendments to the Customs Code of Ukraine regarding the development of domestic production by stimulating the attraction of investments into the real sector of the economy through industrial parks "]: Draft Law of Ukraine No. 2555a-d: as of April 25, 2016]. Retrieved from http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=58869 [in Ukrainian].
13. Pro vnesennia zmin do rozdiluh KhKh "Perekhidni polozhennia" Podatkovoho kodeksu Ukrainy shchodo rozvytku vitchyznianoho vyrobnytstva shliakhom stymuliuвання zaluchennia investytsii v realnyi sektor ekonomiky cherez industrialni parky: Proekt Zakonu Ukrainy №2554a-d: za stanom na 25 kvitnia 2016 r. [On Amendments to Section XX "Transitional Provisions" of the Tax Code of Ukraine regarding the development of domestic production by stimulating the attraction of investments into the real sector of the economy through industrial parks: Draft Law of Ukraine No. 2554a-d: as of April 25, 2016]. Retrieved from http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=58867 [in Ukrainian].
14. Liashenko V.I. (2012). Finansovo-regulyatornyye rezhimy stimulirovaniya ekonomicheskogo razvitiya: vvedeniye v ekonomicheskuyu rezhimologiyu [Financial and regulatory regimes to stimulate economic development: an introduction to economic regimeology]. Donetsk, IIE of NAS of Ukraine [in Russian].
15. Lekar S.I. (2017). Mizhnarodni ta vitchyzniani realii funktsionuvannia industrialnykh parkiv [International and national realities of functioning of industrial parks]. *Ekonomika promyslovosti – Economy of the industry*, 1, pp. 80-94 [in Ukrainian].
16. Amosha A.I., Dubinina M.V., Katsura S.N., Lyashenko V.I., Marchenko V.N. (2005). Regiony Ukrainy: otsenka konkurentosposobnosti [Regions of Ukraine: assessment of competitiveness]. *Ekonomist – Economist*, 12, pp. 62-74 [in Russian].
17. Lyashenko V.I., Pavlov K.V. (2007). Nanoekonomika, nanoindustriya, nanotekhnologii: problemy i perspektivy razvitiya i upravleniya v slavyanskikh stranakh SNG [Nanoeconomics, nanoindustry, nanotechnology: problems and prospects of development and ma-

agement in the Slavic countries of the CIS]. Apatity, KSC RAS [in Russian].

18. Liashenko V.I., Kotov Ye.V. (2015). Ukraina KhKhI: neoindustrialna derzhava abo «krakh proektu» [Ukraine XXI: Neo-industrial state or "crash of the project"]. Kyiv, ПЕР of NAS of Ukraine [in Ukrainian].

19. Lyashenko, V., Osadcha, N., Galyasovskaya, O., & Knyshek, O. (2017). Marketing prospects of small developed African countries assessment for traditional Ukrainian exports. *Economic Annals-XXI*, 166 (7-8), pp. 20-25. Retrieved from <http://soskin.info/userfiles/file/Economic-Annals-pdf/DOI/ea-V166-04.pdf>.

20. Pajak, K., Kamińska, B., & Kvilinskyi, O. (2016). Modern trends of financial sector development under the virtual regionalization conditions. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*, 2(21), pp. 204-217. Retrieved from <http://fkd.org.ua/article/view/91052/92128>.

Ляшенко В. І., Ляшенко А. Ю. Зарубіжний досвід надання митних пільг підприємствам-учасникам індустріальних парків: висновки для України

У статті наголошується важливість створення індустріальних парків в Україні з метою прискорення економічного та регіонального промислового розвитку. Проведено порівняльний аналіз «спеціального пільгового режиму» індустріальних парків в країнах, що розвиваються, та Україні. Проаналізовано чинне законодавство, що стосується діяльності індустріальних парків в Україні. Особливу увагу приділено дослідженню митних пільг в індустріальних парках в Україні та за кордоном. Розглянуто нормативно-правові акти, що мають на меті врегулювати діяльність індустріальних парків, з позиції наявності в них стимулів для підприємницької діяльності. Надано характеристику пільговому режиму в митній сфері в Україні порівняно з іншими країнами, що розвиваються. Запропоновано подальші напрями дослідження цієї теми.

Ключові слова: індустріальний парк, «спеціальний режим» індустріального парку, правовий режим, фінансово-регуляторний режим, пільгове оподаткування, регуляторне стимулювання, імпортерне мито, митні збори, ПДВ, акциз.

Ляшенко В. И., Ляшенко А. Ю. Зарубежный опыт предоставления таможенных льгот предприятиям-участникам индустриальных парков: выводы для Украины

В статье отмечается важность создания индустриальных парков в Украине с целью ускорения экономического и регионального промышленного развития. Проведен сравнительный анализ «специального льготного режима» в индустриальных парках в развивающихся странах и Украине. Проанализировано действующее законодательство, касающееся деятельности индустриальных парков в Украине. Особое внимание уделено исследованию таможенных льгот в индустриальных парках в Украине и за рубежом. Рассмотрены нормативно-правовые акты, имеющие цель урегулировать деятельность индустриальных парков с позиции наличия в них стимулов для предпринимательства. Дана характеристика льготному режиму в таможенной сфере в Украине в сравнении с другими развивающимися странами. Предложенные дальнейшие направления исследования по этой теме.

Ключевые слова: индустриальный парк, «специальный режим» индустриальных парков, правовой режим, финансово-регуляторный режим, льготное налогообложение, регуляторное стимулирование, импортная пошлина, таможенные сборы, НДС, акциз.

Liashenko V., Liashenko A. Foreign experience of granting customs privileges to enterprises in the industrial parks: conclusions for Ukraine

The article emphasizes the importance of the creation of industrial parks in Ukraine in order to accelerate economic and regional industrial development. The authors carried out a comparative analysis of the "special privileged regime" of the industrial park in developing countries and Ukraine. The current legislation concerning industrial park activity in Ukraine is analyzed. Particular attention is paid to the study of customs privileges in the industrial parks in Ukraine and abroad. An analysis of regulatory acts aimed at regulating industrial park activity from the standpoint of availability of incentives for entrepreneurship. The characteristics of the preferential regime in the customs sphere in Ukraine are given in comparison with other developing countries. Further research directions on this topic are proposed.

Keywords: industrial park, "special regime" of industrial park, legal regime, financial regulatory regime, preferential taxation, regulatory stimulation, import duty, customs duties, VAT, excise.

Стаття надійшла до редакції 24.01.2019

Прийнято до друку 28.03.2019